

**WŁODZIMIERZ REMBISZ
ZBIGNIEW FLORIAŃCZYK**

**MODELE
WZROSTU GOSPODARCZEGO
W ROLNICTWIE**

WARSZAWA 2014

**MODELE
WZROSTU GOSPODARCZEGO
W ROLNICTWIE**

**WŁODZIMIERZ REMBISZ
ZBIGNIEW FLORIAŃCZYK**

MODELE WZROSTU GOSPODARCZEGO W ROLNICTWIE

WARSZAWA 2014

Autorzy publikacji są pracownikami naukowymi
Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
– Państwowego Instytutu Badawczego

Recenzenci:

prof. dr hab. Bogdan Klepacki, SGGW
prof. dr hab. Ryszard Wilczyński, WSiFZ

Korekta

Krystyna Mirkowska

Redakcja techniczna

Leszek Ślipki

ISBN 978-83-7658-470-6

Nakład 220 egz. Ark. wyd. 8

*Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
– Państwowy Instytut Badawczy*

ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa

tel.: (22) 50 54 685, (22) 50 54 444 (centrala)

faks: (22) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

<http://www.ierigz.waw.pl>

Spis treści

Wprowadzenie.....	7
Rozdział I. Modele wzrostu gospodarczego a specyfika rolnictwa – zarys	13
1. Uwagi wprowadzające	13
2. Klasyczne teorie i modele wzrostu gospodarczego a rolnictwo.....	21
3. Czynniki kapitału ludzkiego, ziemi i postępu technicznego w modelach wzrostu	30
4. Model Lewisa i Schultza w objaśnianiu wzrostu w rolnictwie	33
Rozdział II. Kwestie modeli wzrostu gospodarczego w rolnictwie	40
1. Podejścia w budowie modeli wzrostu dla rolnictwa	40
2. Specyfika rolnictwa w modelach wzrostu.....	43
3. Trójczynnikowy model wzrostu i intensyfikacja w rolnictwie	46
4. Źródła wzrostu w modelach dla rolnictwa	49
5. Modele oparte na produktywności czynnika ziemi	50
6. Ujęcie czynnika ziemi i postępu w modelu wzrostu w rolnictwie	56
7. Koncepcja TFP w modelu wzrostu w rolnictwie	59
8. Relacje cen i opłacalność w modelu wzrostu w rolnictwie.....	60
9. Modele oparte na cenowej elastyczności podaży produktów rolnych	63
10. Kwestia struktury produkcji w modelach wzrostu.....	66
Rozdział III. Wzrost wydajności czynnika pracy a poprawa produktywności czynnika ziemi w modelach wzrostu w rolnictwie	69
1. Wstępne kwestie substytucyjności wzrostu produktywności czynnika ziemi i pracy	70
2. Wydajność czynnika pracy i produktywność czynnika ziemi jako źródła wzrostu	71
3. Poprawa produktywności czynnika ziemi i wydajności czynnika pracy ilustracyjnie.....	74
4. Rozwinięcie relacji produktywności czynnika pracy i wydajności czynnika ziemi	76
5. Orientacja wzrostu gospodarczego w rolnictwie	78
6. Model wzrostu w rolnictwie w oparciu o produktywność czynnika ziemi.....	81
7. Udział wzrostu produktywności ziemi i pracy we wzroście gospodarczym w rolnictwie....	86
8. Elastyczność produkcji rolniczej względem czynnika ziemi	88
9. Zintegrowany model wzrostu względem produktywności czynnika pracy i ziemi	89
10. Wpływ ubytku czynnika ziemia i czynnika praca na wzrost produkcji w rolnictwie	92
11. Zmiany struktury obszarowej i wydajności pracy jako źródło wzrostu w rolnictwie.....	94
12. Model Herlemanna i Stamera.....	98

Rozdział IV. Wybrane modele wzrostu wydajności pracy w rolnictwie.....	104
1. Czynniki pracy i jego wydajność, jako bezpośrednie źródła wzrostu w rolnictwie.....	105
2. Czynniki pracy i jego wydajność w modelu wzrostu Pagano w odniesieniu do rolnictwa.....	108
3. Wzrost wydajności pracy w modelu endogennym Solowa-Swana w odniesieniu do rolnictwa.....	111
4. Wzrost wydajności pracy w ujęciu neoklasycznym.....	114
5. Postęp technologiczny i przyrost ludności w modelach wzrostu Kremera oraz Galora i Weila	116
Rozdział V. Modele Boserup i Jorgensona oraz Solowa-Swana w odniesieniu do rolnictwa.....	119
1. Założenia modelu Boserup.....	119
2. Model wzrostu Jorgensona.....	122
3. Model Jorgensona odnośnie międzysektorowych zależności przemysł – rolnictwo	124
4. Wzrost produkcji w rolnictwie w modelu Jorgensona	128
5. Równanie wzrostu wydajności czynnika pracy w nawiązaniu do modelu Jorgensona.....	131
6. Założenia modelu Solowa-Swana istotne dla analizy wzrostu w rolnictwie	133
7. Stopa wzrostu czynnika kapitału w modelu.....	137
8. Implikacje dla rolnictwa z modelu Solowa-Swana odnośnie równowagi i stanu ustalonego.....	138
Rozdział VI. Oszczędności i inwestycje a wzrost gospodarczy w rolnictwie.....	141
1. Oszczędności i inwestycje a wzrost wydajności pracy	141
2. Relacje oszczędności i inwestycji oraz wydajności pracy w rolnictwie	145
3. Dochody producentów rolnych, jako podstawa oszczędności	147
4. Podział dochodów producentów a oszczędności i inwestycje	148
5. Przyrost oszczędności i inwestycji.....	149
6. Dynamika inwestycji, uzbrojenia technicznego i wydajności pracy.....	152
7. Skłonność do inwestowania a przyrost dochodów producentów rolnych.....	156
8. Tempo wzrostu dochodów a stopa oszczędności oraz kapitałochłonność.....	157
Podsumowanie	160
Literatura	162